

MAAILMAN

Historia

 SAGA
EGMONT

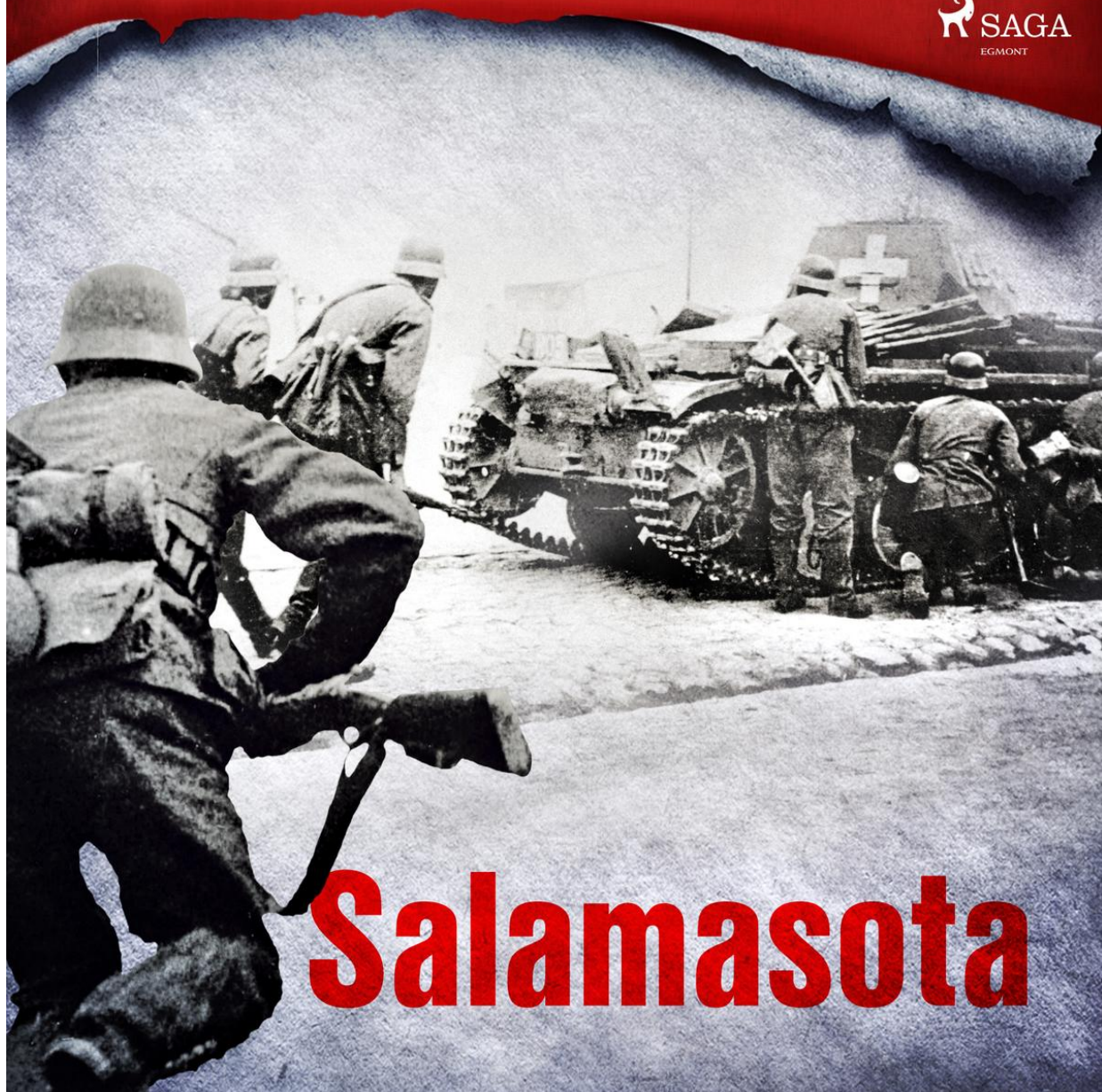

Salamasota

MAAILMAN

Historia

 SAGA
EGMONT

Salamasota

Maailman Historia

Salamasota

SAGA Egmont

Salamasota

Cover image: Getty images

Copyright © 2020 Maailman Historia and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726383850

1. e-book edition, 2020

Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com - a part of Egmont,
www.egmont.com

Salamasota iski eurooppaan

Hitler hyökkäsi Puolaan 1. syyskuuta 1939. Maa tuli vallata nopeasti, ennen kuin Britannia ja Ranska ehtivät apuun. Saksan järeät panssaridivisioonat vyöryivät eteenpäin, ja niitä tuki tehokkaasti Luftwaffe, joka murskasi Puolan armeijan linnakkeita ja tuhosi siltoja, teitä ja radioasemia.

Puolalaiset puolustautuivat yllättävän urheasti mutta joutuivat lopulta antautumaan, ja 6. lokakuuta Puola oli Saksan käsissä.

Keväällä 1940 Saksan salamasota vyöryi taas Euroopassa. Muutamassa kuukaudessa kaatuivat Tanska, Norja, Hollanti, Belgia ja Ranska. Kun Hitler sitten lähetti Luftwaffen kohti Britanniaa, hän joutui toteamaan, että britit olivat odotettua sitkeämpiä.

MAAILMA SODASSA -sarjan toinen osa seuraa Saksan etenemistä sodan alussa.

Kiinnostavia lukuhetkiä!

1.Saksan joukot hyökkäsivät puolaan

Adolf Hitler pelasi kovaa peliä hyökätessään Puolaan. Maa piti vallata niin nopeasti kuin mahdollista ja ennen kaikkea niin, etteivät Länsi-Euroopan suurvallat Ranska ja Britannia ehtisi puuttua tilanteeseen. Sotaretki ei silti sujunut aivan Hitlerin suunnitelmien mukaisesti.

Af Tomas Revsbech hansen

Saksalainen taistelulaiva Schleswig-Holstein suuntasi aamunkoitteessa 1. syyskuuta valtavat tykkinsä kohti hiekkaisista Westerplatten niemimaata Puolan Itämeren rannikolla lähellä Danzigin satamakaupunkia. Kello 4.48 ylisi kahdeksan kranaattia niemimaan kaakkoisosaan. Kranaatit jättivät kolme ammottavaa reikää varuskunnan ulkomuuriin ja sytyttivät useita öljyvarastoja liekkeihin.

Parin minuutin kuluttua niemimaalle hyökkäsi Saksan merijalkaväen kolme erikoisyksikköä, mutta vain 200 puolalaissotilaan vastarinta oli yllättävän kovaa. Kello 6.22 saksalaissotilaat radiosähköttivät kiihtyneinä taistelulaivalle: "Suuria menetyksiä, palaamme takaisin." Kaksi ja puoli tuntia myöhemmin merijalkaväki iski jälleen, nyt vahvistuksenaan SS-Heimwehrin 60 sotilasta. He ylittivät ulkomuurin, mutta etenemisen estivät miinat, kaadetut puut, piikkilanka ja kiivaasti ampuvat puolalaiset. Keskipäivällä lannistuneet SS-sotilaat pakenivat, ja merijalkaväki, jonka päällikkö oli pahoin haavoittunut, sai

myös tarpeekseen. Ensimmäisen päivän taistelut vaativat 82 saksalaisen hengen, eikä niemimaata ollut vielä vallattu.

Vasta viikon sinnikkään yrityksen jälkeen saksalaiset saivat yliotteen. Tukenaan heillä oli muun muassa torpedovene ja 60 pommikonetta, jotka pudottivat yli 100 pommia. Puolan uupunut puolustus nosti 7. syyskuuta kello 9.45 valkoisen lipun tankoon.

Tilanne oli sama monin paikoin rintamalla. Puolalaiset puolustautuivat sinnikkäästi, vaikka saksalaiset olivat paperilla ylivoimaisia. Valtauskoukot koostuivat kahdesta armeijaryhmästä, joissa oli 882 000 ja 630 000 miestä ja jotka hyökkäsivät pohjoisesta, lännestä ja etelästä. Saksan armeija oli uudenaikainen ja hyvin organisoitu, kun taas monet Puolan yksiköt oli kutsuttu palvelukseen viime hetkellä.

Hitler odotti nopeaa voittoa, mutta Puolan luja puolustus voisi koitua hänelle vaaralliseksi. Jokerina pelissä olivat ensimmäisen maailmansodan kaksi suurta voittajaa, Britannia ja Ranska. Jos suurin osa Saksan armeijasta olisi kiinni pitkällisissä sotatoimissa Puolassa, maan länsilaita olisi suojaton. Jos Britannia ja Ranska päättäisivät hyökätä äkisti, niiden olisi ilmeisen helppo toimia.

LÄNSIVALTOJA JOHTIVAT PELOKKAAT MIEHET

Jo vuonna 1938 Hitlerin mieli oli rauhoittunut Münchenin konferenssissa, kun hän vaati Tšekkoslovakiaa luopumaan enemmistöltään saksankielisistä sudeettialueista ja Ranskan ja Britannian pääministerit - Édouard Daladier ja Neville Chamberlain - myöntivät. Periksi anto vakuutti Führerin siitä, että Ranskaa ja Britanniaa johtivat pelokkaat miehet, joita hän saattoi hämätä ja ohjailta mielensä mukaan.

Hitlerillä ei näin ollen ollut syytä hillitä aluevaatimuksiaan. Maaliskuussa 1939 hän valtasi loput tšekki-alueet - Böömin ja Määrin - ja teki Tšekkoslovakian slovakialaisosasta Saksan nukkevaltion, jonka läpi Saksan joukot saivat kulkea vapaasti.

Vihamielisyydet kiristivät silmukkaa Puolan ympärillä. Saksan joukot ympäröivät sitä kolmelta suunnalta. Hyökkäys tarjoi diktaattorille mahdollisuuden hankkia hyvitystä ensimmäisen maailmansodan jälkimainingeille, kun Saksa oli pakotettu luopumaan maa-alueista Puolassa, muun muassa hiiltä tuottavasta Ylä-Sleesiasta. Danzigin satamakaupungista oli tullut vapaakaupunki, jota hallitsi Kansainliitto (YK:n edeltäjä). Ennen kaikkea Puola oli saanut niin kutsutun Puolan käytävän eli maa-alueen, joka tarjosi Puolalle pääsyn Itämerelle ja erotti Itä-Preussin muusta Saksasta. Monet saksalaiset pitivät jakoa suurena nöyryytyksenä.

Menetetty maa haluttiin nyt siis voittaa takaisin. Lisäksi natsien rotuaate julisti, että Saksalla oli oikeus hankkia lisää elintilaa (Lebensraum) idästä, koska natsit pitivät slaavilaisten maiden asukkaita itseään alempina ihmisinä.

Vuoden 1939 mittaan ilmeni useita merkkejä tulevista hyökkäysoimista: 22. maaliskuuta saksalaiset valtasivat Liettuassa Memelin (Klaipedan) satamakaupungin, joka oli vuoteen 1919 kuulunut Saksalle. Hitler vaati myös Danzigin palauttamista valtakuntaansa, koska Saksa halusi luvan rakentaa moottoritien ja rautatielinjan Puolan käytävän poikki.

BRITANNIAN TUKI RAIVOSTUTTI HITLERIN

Diplomaattisten suhteiden kehitys Saksan ja Puolan välillä havahdutti britit. Chamberlain julisti 31. maaliskuuta Britannian parlamentin alahuoneessa, että Britannia tuki

Puolan itsenäisyyttä ja Danzigin vapaakaupungin asemaa. Britannian ilmoitus sai Hitlerin raivoihinsa. Führerille oli myös selvää, että Puolan johto tuskin myöntyisi natsiSaksan vaatimukseen käytävän suhteen tai vapaaehtoisesti liittyisi saksalaismieliseen ryhmittymään. Puolan kysymys oli siten ratkaistava sotilaallisilla keinoin.

Hitler oli jo käskennyt kenraaliensa aloittaa yksityiskohtaisen suunnittelun hyökkäykselle Puolaan koodinimellä Fall Weiss (Tapaus valkoinen). Moni armeijapäällikkö kuitenkin epäili hanketta ja piti Hitlerin peliä erittäin riskialttiina. Huoleen oli myös syytä. Toukokuussa 1939 Puolan sotaministeri, kenraaliluutnantti Tadeusz Kasprzycki, matkusti Pariisiin ja allekirjoitti pöytäkirjan, joka velvoitti Ranskan auttamaan Puolaa, jos Saksa hyökkäisi. Ranskan armeijan tuli viimeistään 15 päivän jälkeen aloittaa laaja 38 divisioonan hyökkäys Saksaan. Armeijapäälliköiden epäilyistä huolimatta Hitler uskoi keväällä 1939 yhä, etteivät Länsi-Euroopan suurvallat puuttuisi asiaan. Hän uskoutui myöhemmin Luftwaffen päällikölle Hermann Göringille: ”Olen koko ikäni panostanut kaiken yhden kortin varaan.”

Saksan armeijan suunnitelma, Fall Weiss, oli valmis 15. kesäkuuta 1939. Hyökkäysaikeet olivat selkeät: kahdesta armeijasta koostuva armeijaryhmä hyökkäisi Puolan pohjoisosaan, ja toinen armeijaryhmä, johon kuului kolme armeijaa, hyökkäisi etelästä. Huolellisista valmisteluista huolimatta oli yhä yksi tekijä, joka Hitlerin oli otettava huomioon: miten mahtava Neuvostoliitto toimisi Saksan hyökätessä niiden yhteiseen naapurimaahan?

Neuvostoliiton diktaattori Josif Stalin seurasi kiinnostuneena Hitlerin alueellista ahnautta Euroopassa. Neuvostoliitto elätteli itsekkin toiveita vieraiden valtioiden alistamisesta valtaansa, muun muassa Baltian maiden, Suomen osien, Bessarabian ja Itä-Puolan. Alueet olivat

ennen kuuluneet Venäjän tsaarille, ja Stalin piti niitä luontaisena osana Neuvostoliittoa.

Ratkaisu kummankin valtion laajentumisaikeisiin oli keskinäinen sopimus. Niinpä Saksan ulkoministeri Joachim von Ribbentrop nousi 23. elokuuta 1939 Moskovan-koneeseen ja varhain seuraavana aamuna allekirjoitti yhdessä sikäläisen kollegansa, Vjatšeslav Molotovin, kanssa Saksan ja Neuvostoliiton välisen hyökkäämättömyyssopimuksen. Maat lupasivat olla puuttumatta sotaan, jos se syttyi kolmatta maata vastaan. Sopimukseen sisältyi salainen lisäpöytäkirja. Siinä jaettiin Itä-Eurooppa Saksan etupiiriin, johon kuului Puolan länsiosa, ja Neuvostoliiton etupiiriin, johon kuuluivat muun muassa Suomi ja Puolan itäosa. Sopimus salli Saksan vallata vapaasti puolet Puolasta ilman Neuvostoliiton uhkaa, ja samalla Stalin sai rauhassa alistaa valtaansa Venäjän vanhat alueet.

Sopimuksen myötä Hitler oli valmis aloittamaan sotaretkensä itään, ja 25. elokuuta annettiin määräys hyökätä seuraavana aamuna. Viime hetkellä Führer alkoi kuitenkin epäröidä ja perui määräyksen. Tieto ei saavuttanut kaikkia osastoja, ja useat Wehrmachtin yksiköt tekivät pieniä hyökkäyksiä Puolan alueelle. Tämän takia Puolan sotilasjohto määräsi täyden liikekannallepanon 31. elokuuta, viime hetkellä.

Hitlerin epäröinti johtui muun muassa siitä, että Neville Chamberlain lupasi 24. elokuuta Puolalle sotilaspua Britanniaasta, mikäli Saksa hyökkäisi. Lisäksi lykkäys antoi diktaattorille tilaisuuden hankkia tekosyy hyökkäykselle. Jos Hitler voisi väittää, että puolalaiset olivat ensin aiheuttaneet selkkauksen, hänellä olisi hallussaan vahva ase propagandataistossa.